

Verslag internetconsultatie

Wijziging Wet kinderopvang in verband met het invoeren van een meldplicht

1. Inleiding

We weten nu niet hoeveel ernstige veiligheidsincidenten er gebeuren in de kinderopvang. Dit wetsvoorstel zorgt ervoor dat ouders van kinderopvanglocaties en gastouders ernstige incidenten zo snel mogelijk doorgeven aan de toezichthouder. Hierdoor krijgt de toezichthouder betere informatie. Ook krijgt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: SZW) een beter idee hoeveel ernstige incidenten er plaatsvinden en de oorzaak hiervan. Dit draagt bij aan de kwaliteit en veiligheid van kinderopvang.

Het wetsvoorstel dat de meldplicht moet regelen, is van 24 mei tot 21 juni 2024 in internetconsultatie geweest. Dit heeft 44 reacties opgeleverd, zowel openbare als niet-openbare. Deze reacties kwamen van verschillende doelgroepen. Er hebben mensen gereageerd die zelf werkzaam zijn in de kinderopvang, bijvoorbeeld als (kwaliteits)medewerker of houder van een kinderopvang. Ook hebben ouders en toezichthouders gereageerd. Ten slotte hebben verschillende branchepartijen een reactie ingediend. Een deel van de reacties is anoniem. Het is dus niet altijd duidelijk van wie de reacties komen.

Een deel van de reacties is positief over het invoeren van een meldplicht. Deze reacties komen onder andere van de branchepartijen. Zij vinden dat de meldplicht bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid van de kinderopvang. Ook wordt de kinderopvang hiermee professioneler, vinden zij. Wel stellen ze wat vragen en geven ze suggesties mee. Deze gaan onder andere over het doel van de meldplicht en de rol van de toezichthouder. Een ander deel van de reacties is kritischer. Voor een deel komen deze reacties van kinderopvangorganisaties zelf, een ander deel is anoniem. Deze reacties gaan vooral over de extra administratieve lasten.

In verschillende reacties gaat het over onderwerpen waar dit wetsvoorstel niet over gaat. Bijvoorbeeld het instellen van een meldplicht voor andere sectoren die veel met kinderen werken. Of het verbeteren van de mogelijkheid om signalen af te geven bij de GGD. Deze onderwerpen zijn verder niet meegenomen in het verslag.

In de rest van dit verslag gaan we in op de grote lijnen die naar voren kwamen in deze reacties. Ook geven we aan op welke punten het wetsvoorstel eventueel gewijzigd kan worden naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie. We nemen hierbij ook de reacties uit de uitvoeringstoetsen mee.

2. Inhoudelijke reacties

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste onderwerpen die aan bod zijn gekomen in de reacties. Dit zijn het doel van de meldplicht (ook in verhouding met het verhogen van de regeldruk), de definitie van een ernstig incident, de termijn waarop ouders of gastouders een melding moeten doen en wat er gebeurt na een melding (inclusief wat de rol van de toezichthouder daarin is).

2.1. Doel van de meldplicht

Het wetsvoorstel dat in internetconsultatie is gegaan moet eraan bijdragen dat toezichthouders beter toezicht kunnen houden, en dat het ministerie van SZW een beter beeld krijgt van ernstige incidenten. Verschillende reacties benoemen dat de meldplicht in hun ogen daar aan bijdraagt. Zij vinden dat de meldplicht te veel gericht is op het doen van een melding. En dat er niet genoeg beschreven is wat er met een melding gedaan wordt. Ook zijn er reacties die zeggen dat de meldplicht te veel administratieve lasten met zich meebrengt. Vooral in aanvulling op de hoeveelheid regels die nu al gelden in de kinderopvang. Verder zeggen sommige reacties dat het belangrijkste is dat de kinderopvang veilig en kwalitatief goed blijft. Zij zien de meldplicht als een middel om de kwaliteit en veiligheid zo te houden en te verhogen.

De meldplicht moet er inderdaad voor zorgen dat de kinderopvang veilig blijft. De doelen die we eerder benoemd hebben (het verbeteren van toezicht en een beeld krijgen van het aantal incidenten) zijn belangrijk. Maar nog belangrijker is het dat ouders, gastouders en medewerkers leren van ernstige incidenten. Hierdoor moeten we incidenten in de toekomst voorkomen, waardoor de kinderopvang veiliger wordt en blijft. Dit punt kwam ook naar voren in gesprekken met branchepartijen. Daarom zullen we dit duidelijker opschrijven in de toelichting bij het wetsvoorstel.

Verder is de verwachting dat ernstige incidenten niet vaak zullen gebeuren (zie de berekening van de regeldruk in paragraaf 5.3). Daarom zullen houders en gastouders niet vaak een melding moeten doen. De administratieve lasten blijven dus enigszins beperkt.

2.2. Definitie van een ernstig incident

Ongeveer een kwart van de reacties gaat over de definitie van een ernstig incident. Zo geven sommige reacties aan bezorgd te zijn dat er niet genoeg ruimte meer blijft voor risicovol spel. Ook zijn er verschillende punten van de definitie onduidelijk, blijkt uit sommige reacties. Bijvoorbeeld over het zinnetje 'tot een ernstig schadelijk gevolg voor een kind (...) had kunnen leiden' in de definitie die in artikel 1 wordt toegevoegd. Dit is toegevoegd aan de definitie, zodat ook een vermissing geldt als ernstig incident. Het is niet altijd zo dat een vermissing leidt tot een ernstig schadelijk gevolg voor een kind. Maar we vinden het wel belangrijk dat vermissingen gemeld worden bij de GGD. Verder is het voor sommige reacties onduidelijk wanneer iets een ziekenhuisopname of vermissing is. In de memorie van toelichting staat hier al iets over. Maar aangezien hier vragen over zijn, zal dit in een volgende versie duidelijker gemaakt worden. Op basis van deze opmerkingen denken we na of, en hoe, we de definitie aan passen.

2.3. Termijn melding

Enkele reacties gaan over de termijn waarop een houder of gastouder een ernstig incident moet melden. Zij vinden de termijn van 24 uur te kort. In de reacties worden verschillende andere mogelijkheden genoemd. Bijvoorbeeld 3, 5 of 7 tot 14 werkdagen.

Het wetsvoorstel beoogt dat een houder of gastouder een ernstig incident 'zo spoedig mogelijk' melden aan de toezichthouder. De memorie van toelichting verduidelijkt dat dit meestal kan binnen 24 uur. Dit is dus geen harde eis. Aan de andere kant begrijpen we dat een ernstig incident een heftige gebeurtenis is. Houders en gastouders zijn in eerste instantie bezig met de hulpverlening. Verder zal de zin 'zo spoedig mogelijk' blijven staan in de wettekst. Naar aanleiding van de reacties kijken we of de termijn waarop houders en gastouders een melding moeten doen, langer moet zijn. We zullen dit dan aanpassen in de memorie van toelichting. Ook kijken we hiervoor naar de termijn bij meldplichten in andere sectoren.

2.4. Opvolging na een melding

Iets minder dan een kwart van de reacties gaat over de vraag wat er gebeurt na een melding. Dit gaat over de rol van de toezichthouder, maar ook over hoe er wordt gehandhaafd. Dat was nog niet duidelijk beschreven in de versie van de wettekst die in internetconsultatie is gegaan. Sommige van deze reacties benadrukken dat het belangrijk is dat er iets gedaan wordt met de melding. Als er niks wordt gedaan met een melding, schiet de meldplicht zijn doel voorbij.

Het is inderdaad belangrijk dat het melden van ernstige incidenten bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid van kinderopvang. Een belangrijk aspect is dat houders en gastouders leren van een incident. Zo kunnen we herhaling in de toekomst voorkomen. Het belang van het leren zullen we verduidelijken in de toelichting bij het voorstel.

Het is nu al duidelijk wat de toezichthouder moet doen en hoe zij dat moet doen. Dit is geregeld op het niveau van de wet en in lagere regelgeving. We zullen het proces na het doen van een melding verder uitwerken in de toelichting. Dit gaat zowel over het houden van toezicht als het handhaven.

3. Vervolg wetstraject

Het is de bedoeling om het wetsvoorstel in september naar de Raad van State te sturen. Die zal in december een advies uitbrengen. Het streven is om de meldplicht per 1 januari 2026 in te laten gaan.